

T.C.
YARGITAY
ONALTINCI CEZA DAİRESİ

Esas : 2017/2491
Karar : 2017/5658
Tarih : 20.12.2017

Dosya incelenerek gereği düşünöldü:

1-Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Dairemizce de benimsenen 27.05.2014 tarih, 2013/1-76 esas, 2014/282 sayılı kararında;

“Ceza muhakemesinin amacı olan somut gerçeğin ortaya çıkarılması için delillerin duruşmada ortaya konulmasından sonra, bu delillerden sonuç çıkarma, yani tartışma safhası başlamaktadır. Böylece ortaya konulan delillerle ilgili taraflara 5271 sayılı CMK'nun 216/1. maddesinde belirtilen sıraya göre söz hakkı verilecek ve tartışma imkanı sağlanacaktır. Tartışma safhası tamamlandıktan sonra, önce bireysel iddia makamını temsil eden katılan ve vekili, sonra da kamusal iddia makamını temsil eden Cumhuriyet savcısı esas hakkındaki görüşünü beyan edecektir. Soruşturma aşamasında elde ettiği delillerden ulaştığı sonuca göre iddianameyi hazırlamakla görevli iddia makamı, bu suretle CMK'nun 225/1. maddesi uyarınca kovuşturma aşamasının sınırlarını belirlemektedir. Kovuşturma safhası sonunda da iddia makamı, duruşmaya getirilip tartışılan delilleri değerlendirerek esasa ilişkin iddialarını mütalaası ile ortaya koyacak, sanık veya müdafii de buna ilişkin savunmasını yapabilecektir. Bu, tez (yani iddia) ile antitezin (yani savunmanın) çatışmasıyla, sonuca (yani karara) ulaşılan bir süreç olan muhakeme sonucunda sağlıklı bir karara ulaşabilmenin gerekli ve zorunlu şartıdır.

Uyuşmazlık konusuna ilişkin olan 1412 sayılı CMUK'nun 251. ve 5271 sayılı CMK'nun 216. maddeleri benzer şekilde düzenlenmiş olmalarına rağmen her iki kanunda da, Cumhuriyet savcısının esas hakkındaki mütalaasının ne şekilde olacağına ilişkin bir açıklık bulunmamaktadır. Ancak ceza muhakemesi kanunlarının her konuyu ayrıntısıyla düzenlemesi beklenmemelidir. Bu nedenle usul kanunlarının düzenlemediği alanlar kişi hak ve özgürlüklerine aykırı olmamak ve kanunun ruhuna uygun olmak şartıyla yorum ve kıyasla doldurulmakta ve bu uygulamalar benimsendikçe teamüle dönüşmektedir. Uygulamada yargılamaya konu olan her suç için Cumhuriyet savcısı tarafından esas hakkında görüş açıklanması ve bu mütalaanın mahkumiyet yönünde olması durumunda, uygulanması talep edilen kanun ve maddelerinin açıkça belirtilmesi yerleşik ve benimsenmiş bir yöntemdir.

Öte yandan, iddia makamının esasa ilişkin görüşünü anlaşılır ve açık bir biçimde sunmasının savunma hakkının kullanılmasıyla da bağlantılı olduğunda şüphe yoktur. Zira sağlıklı bir savunma ancak sağlıklı bir iddia üzerine oturtulabilir. Bu nedenle kamusal iddia makamını temsil eden Cumhuriyet savcısı, karar verilmeden önce, toplanan delillere göre yargılama konusu olan her bir suç açısından esasa ilişkin mütalaasını açık ve anlaşılır bir biçimde ve eğer görüşü mahkumiyete ilişkin ise mevzuatta yer alan kanun ve maddelerini de göstermek suretiyle açıklamak zorundadır.

Bu konuda öğretilerde de; “İddia makamı, muhakeme boyunca, mütalaa mahiyetindeki hükümleri ile hakime ışık tutacak, muhakemede tez ileri sürüp sentez elde edilmesine çalışacaktır... Savcılık son kararın nasıl olması gerektiği hakkındaki görüşünü esas hakkındaki mütalaası ile açıklayacak ve artık şüphesi kalmayıp mahkumiyet kararı verilmesini düşünüyorsa o zaman, sanığın cezalandırılmasını isteyecektir... Tartışma sadece maddi meseleye taalluk etmez; muhakeme hukuki meseleyi de çözeceğinden, bu mesele hakkındaki görüşler de iddiada yer alacaktır.” (Nurullah Kunter, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Yayınları, 9. bası, İstanbul 1989, s.193, 936-937); “Ceza muhakemesi hükmünün kollektif olması gerekmesi sebebiyle, savcının son soruşturma safhasının sonuç çıkarma devresinde düşüncelerini bildirmesi yani

esas hakkındaki mütalaasının serd etmesi, vazgeçilmez bir zarurettir. Diğer ilgililerin bir şey söylemeksizin işi mahkemenin kararına terk etmeleri mümkün görülebilmekle beraber, savcı bakımından böyle bir şey söz konusu olamaz; savcı her halde en son iddialarını söylemelidir. Bu itibarla, savcılık talep veya iddia durumunda olduğu konularda keyfiyeti hakime (veya hakimin takdirine) bıraktığını beyan ile yetinemez... Savcının esas hakkındaki mütalaasının alınması mecburi olmakla beraber, yargıcın bu ödevini yerine getirmekten kaçınan savcıyı zorlamak yetkisi bulunmadığından, bu gibi hallerde son kararın esas hakkındaki mütalaa alınmadan verilebilmesi de kabul edilmektedir. Ancak böyle bir durum ceza muhakemesi hükmünün kollektif olmasına engel teşkil edeceğinden, yargıç veya mahkeme başkanı hiç olmazsa makamın başı olan savcıya müracaat edebilmeli ve esas hakkındaki mütalaasını vermeyi red eden yardımcı yerine bir başkasının duruşmaya çıkarılmasını talep edebilmelidir... Esas hakkındaki mütalaanın sadece sübuta yani maddi meseleye değil, hukuki meseleye de taalluk etmesi gerekir. Muhakemenin aynı zamanda hukuki meseleyi de halletmek zorunda olması, savcının bu konudaki düşüncelerini de bildirmesini gerektirmektedir" (Selahattin Keyman, Ceza Muhakemesinde Savcılık, Sevinç Matbaası, Ankara, 1970, s.258-262) şeklinde görüşler bulunmaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Ozerov/Rusya (18.05.2010-64962/01) kararında; yargılamadan önce hazırlanan iddianamenin önemini vurgulamakla birlikte, ceza yargılamasına savcının katılmamasını AİHS'nin 6. maddesi kapsamında "adil yargılanma hakkının" ihlali olarak kabul etmiştir" şeklinde düşüncelere yer verilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde somut olaya gelindiğinde;

Cumhuriyet savcısının esas hakkındaki mütalaasını yargılama konusu olan tüm suçlar yönünden açıklaması ve bu mütalaanın mahkumiyet yönünde olması durumunda uygulanması talep edilen kanun ve maddelerini de kapsamı zorunlu kabul edildiğinden, Cumhuriyet savcısının sanığın da bulunduğu 28.05.2015 tarihli celsede esas hakkında mütalaa olarak açıkladığı ancak yukarıda izah edildiği şekilde suç isimleri ve uygulanması istenen kanun maddelerini içermeyen mütalaasıyla birlikte sanığın son savunması alınarak mahkumiyet hükmü kurulması suretiyle savunma hakkının kısıtlanması,

2-Kabul ve uygulamaya göre de;

a-Anayasa Mahkemesinin 24.11.2015 tarih ve 29542 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 08.10.2015 tarih, 2014/140 E. 2015/85 K. sayılı iptal kararı ile TCK'nın 53. maddesindeki bazı düzenlemelerin iptal edilmiş olması nedeniyle bu karar doğrultusunda hüküm kurulmasında zorunluluk bulunması,

b-Gerekçeli karar başlığında suç adının silahlı terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek yerine suç işlemek amacıyla kurulan örgüte üye olmak olarak yazılması,

Kanuna aykırı, sanığın temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden, sair yönleri incelenmeyen hükümlerin bu sebeplerden dolayı BOZULMASINA, 20.12.2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.